Увод у социологију 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Основни циљ наставног предмета *Увод у социологију* је "увођење" студената у социологију, као науку и као професију. То укључује два смера која треба да доведу до тог циља: 1) усвајање основних *сазнања* о друштву, која обухватају појмовну, предметну, теоријску и методолошку утемељеност социологије (као модерне науке модерних друштава), и 2) разумевање потреба тих друштава да се њена рационално-искуствена сазнања "уносе" у друштвену свакодневницу *(професионализација)*.

Исход предмета: Поред сазнајног доприноса, омогућава укључивање у даљи наставни процес (а потом и у наставну праксу; што овом курсу даје *педагошко-психолошки карактер*).

Садржај предмета

Теоријска настава:

Предмет обухвата уводне социолошке садржаје, који требају да оспособе студенте за рационално (критичко) разумевање друштвених законитости и могућности човека да утиче на ширење граница слободе. Настава курса обухвата следеће тематске области: 1. приступ социологији, као науци и као професији; 2. различите перспективе у социологији и особености социолошког сазнања (предметна, методолошка и појмовно-теоријска одређеност социологије); 3. међусобни однос социолошког и филозофског сазнања; 4. начин производње друштвеног живота (личност и друштво) и основни проблеми социологије (структура и развој друштва); 5. културне вредности и друштво и 6. особености савремених друштава и могућности социологије у њиховом разумевању.

Практична настава:

Студиозна анализа појединих аспеката проблема који се садрже у теоријској настави, расправа о различитим погледима на те проблеме и на начин њиховог дефинисања и објашњења, презентација прочитане литературе и њено (семинарско) представљање, упознавање са потребном социолошком литературом, пружање упутстава за лакше савладавање социолошке грађе.

Литература (обавезна):

Марјановић, М.-Марков.С.(2009), *Социологија*, Н. Сад: Футура (око 125 стр.), ***или*** -Митровић, Милован М. (2005), *Социологија*, Београд: Правни факултет (око 120 стр.);

Милошевић, Божо (2007), *Социологија и савремени свет,* Нови Сад: Филоз. Фак. (око 80 страна).

Giddens, Anthony (2003), *Sociologija,* Beograd: Ekonomski fakultet (стр. 1-50, 680-700);

Друштвене теорије антике и средњег века

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема посебних услова за похађање курса.

Циљ предмета је да се кроз упознавање и детаљну анализу друштвених теорија антике и средњег века стекне знање о различитим школама мишљења у вези са теоријом о друштву, од првих филозофских замисли до ренесансе, као и знање о интелектуалним и друштвеним контекстима у којима су ове друштвене теорије настајале. На овај начин обезбеђује се и незаобилазна основа за изучавање нововековних друштвених теорија, као и класичних и савремених социолошких теорија, односно социологије и њених дисциплина у целини.

Исход предмета је добро познавање и разумевање најважнијих античких и средњовековних друштвених теорија и њихових аутора, а које омогућава несметано праћење даље наставе, пре свега Друштвене теорије новог века, Класичне социолошке теорије 19. и 20. века, односно Савремене социолошке теорије и многих посебних социолошких дисциплина. На овај начин се обезбеђује успешна примена ових сазнања у будућем професионалном деловању социолога.

Садржај предмета

Теоријска настава упознаје студенте са најважнијим друштвеним теоријама које се појављују у периоду антике и средњег века. С тим у вези, анализирају се школе мишљења у вези са теоријом друштва од самог настанка мисли о друштву, и то у древној Месопотамији и Египту, Кини, Индији, античкој Грчкој и Риму, као и у оквирима јудаистичке, хришћанске и исламске средњовековне мисли. Нагласак је стављен и на анализу друштвене структуре, културе и свакодневног живота, као и науке и технологије, у оквиру друштава у којима ове друштвене теорије настају.

Практична настава обухвата оригинална дела појединих аутора која се обрађују на вежбама кроз дискусију.

Литература

Расел, Б. (1998). *Историја западне филозофије*. Београд: Народна књига.

Шкорић, М. и А. Кишјухас (2012). *Друштвене теорије I*. Ауторизована скрипта.

Социјална психологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Основи социјалне психологије

Циљ предмета

а) Упознавање студената са:

- основама интерперсоналних односа
- основама агресивног и просоцијалног понашања
- процесима формирања пријатељских и интимних веза и факторима који утичу на развој тих односа
- основним аспектима формирања и одржавања група
- врстама и карактеристикама група
- основним теоријама унутаргрупних и међугрупних односа
- основама предрасуда и стереотипа

б) Оспособљавање студената:

- за препознавање значаја агреисвног и просоцијалног понашања у интерперсоналним односима
- за препознавање фактора који доприносе развоју и прекиду пријатељских и интимних веза
- за препознавање значаја групне припадности за појединца
- за разумевање унутаргрупних и међугрупних односа
- за усвајање и киртичко промишљање о различитим видовима борбе против предрасуда

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- препознаје сопствене и туђе вербалне и невербалне комуникацијске знаке и њихов утицај на интерперсоналне односе
- разуме значај групне припадности
- разуме разлике и специфичности различитих врста група
- схвати предности и мане различитих приступа решавању међугрупних сукоба
- да примени стечена знања у различитим доменима личног и професионалног деловања

Садржај предмета

Теоријска настава

Студенти ће се у току курса упознати са основним појмовима из области интерперсоналних односа. Посебан део курса биће псовећен агреисвном и просоцијалном понашању, њиховим узроцима и последицама. Такође, студенти ће се упознати са теоријама које се баве детерминантама развоја пријатељских и интимних веза. Поред тога, студенти ће се бавити и питањима групне припадности и њеног значаја за појединца, односима унутар и између група, као и факторима који доводе до међугрупних сукоба и њиховог решавања.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Примери из праксе везани за основне концепте који ће бити обрађивани на теоријској настави. Самостална (индивидуално и групно) извођење мањих експримената везаних за појмове који се

обрађују на курсу.

Литература

Aronson, E., Wilson, T. D. и Akert, R. M. (2005). Социјална психологија. Загреб: Мате.

Hewstone, M. i Stroebe, W. (2002). Увод у социјалну психологију. Јастребарско: Наклада Слап.

Рот, Н. (2005). Основи социјалне психологије. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства. (одабрана поглавља)

Pennington, D.C. (1997). Основе социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слап.

Економија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема посебних услова

Циљ предмета

Спознаја фундаменталних категорија, принципа, теорија и политика у области економије, са тежиштем на макроекономском делу, саобразно студијском профилу.

Исход предмета

Након савладавања материје студент је способан да идентификује, тумачи и предиктује основне економске законитости и тенденције, посебно у макроекономско-политичком контексту.

Садржај предмета

Теоријска презентација економије и макроекономије као научних дисциплина, теоријских праваца, основних модела у макроекономији, система друштвених рачуна, новца и централне банке, тржишта рада и запослености, квантитативне теорије новца, инфлације и природне стопе незапослености, фискалне и монетарне политике, макроекономије отворене привреде, економског раста, глобалних процеса у економији, државе благостања и транзиционих процеса.

Литература

Јосифидис, Коста (2010). *Макроекономија: принципи, теорије и политике*, Футура публикације, Нови Сад.

Јосифидис, Коста (2010). *Макроекономија: принципи, теорије и политике – Водич за учење*, Футура публикације, Нови Сад.

Лошонц, Алпар и Јосифидис, Коста (2004). *Принципи економије*. Стилос, Нови Сад.

Основи демографије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема посебних услова за похађање предмета.

Циљ предмета

Курс би требао да упозна студенте са проблемима везаним за примену статистичких и демографских метода и техника у структуралној и динамичкој анализи становништва и његових сегмената. Осим тога, курс би садржавао и нека питања која се односе на моделирање становништва и на демографске пројекције.

Исход предмета

Студенти су оспособљени да самостално решавају истраживачке проблеме овладавањем адекватних статистичких и демографских метода.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предмет демографије, извори података и планирање демографских истраживања; структуре становништва; природно кретање становништва, механичко кретање становништва, фертилитет и репродукција становништва, модели становништва, витални догађаји, демографски модели и процеси, пројекције становништва, домаћинства.

Практична настава:Вежбе

Припрема студената за израду самосталног плана истраживања и решавања постављених проблема путем статистичке и демографске анализе.

Литература

Baletić-Wertheimer, Alica (1999). *Stanovništvo i razvoj*. Zagreb: Mate.

Đurđev B. (2001). *Osnovne tehnike u demografiji*. Novi Sad: Biblioteka znanja.

Bobić, Mirjana (2007). *Demografija i sociologija. Veza ili sinteza*. Beograd: Službeni glasnik.

Nikitović, Vladimir (2010). *Demografska budućnost Srbije. Imigracija kao izvesnost?* Beograd: Službeni glasnik

Увод у социологију 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Препознатљива овладаност садржајима из Увода у социологију.

Циљ предмета: *Основи социологије* има циљ да: 1) омогући студентима да се упознају са основним садржајима социологије и са појмовима који се односе на те садржаје и 2) да се студенти „уведу“ у разумевање садржаја посебних социолошких дисциплина и посебних дисциплинарних области („грана“ социологије, како би могли лакше да суделују у њиховом даљем професионалном образовању.

Исход предмета: Оспособљеност за појмовно и теоријско разумевање социолошких садржаја у наставку професионалног образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Обухвата појмовно и проблемско разумевање следећих друштвених појава: појам и састав друштва; друштвене групе (различите типологије и појмовно одређење свих понаособ); друштвене (производно-репродуктивне, политичке и културне) институције и друштвене организације (појам, врсте и њихова друштвена улога); разни социолошки приступи и теорије структуре друштва и савремена истраживања друштвене структуре; промене друштва; чиниоци и показатељи друштвених промена; различити приступи и теорије друштвених промена и друштвеног развоја; истраживања друштвене структуре и модернизације (транзиције) српског (и бившег југословенског) друштва; настанак, развој и основни садржај социолошких дисциплина и њихових „грана“; теоријски приступи, систематске теорије и теоријске оријентације у савременој социологији.

Практична настава: Тај део наставе ће се изводити као дијалог и расправа о различитим погледима на проблеме социологије и на начин њиховог дефинисања и објашњења, презентација прочитане литературе и њено (семинарско) представљање, упознавање са карактеристичном социолошком литературом, пружање упутстава за лакше савладавање социолошке грађе.

Литература (обавезна):

Марјановић, М.-Марков.С.(2009), *Социологија*, Н. Сад: Правни фак. (око 150 стр.), ***или*** -Митровић, Милован М. (2005), *Социологија*, Београд: Правни факултет (око 150 стр.);

Милошевић, Божо (2007), *Социологија и савремени свет,* Нови Сад: Филоз. фак. (око 70 страна).

Giddens, Anthony (2003), *Sociologija,* Beograd: Ekonomski fakultet (стр. 1-50, 680-700)

Друштвене теорије новог века

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета је да се кроз упознавање и детаљну анализу друштвених теорија новог века стекне знање о различитим школама мишљења у вези са теоријом друштва, као и знање о интелектуалним и друштвеним контекстима у којима су ове друштвене теорије настајале, од ренесансе до првих социолошких теорија у 19. веку. На овај начин обезбеђује се и незаобилазна основа за изучавање класичних и савремених социолошких теорија, као и основних социолошких концепата и проблема.

Исход предмета је добро познавање и разумевање најважнијих нововековних друштвених теорија и њихових аутора, а које омогућава несметано праћење даље наставе, пре свега из класичних социолошких теорија 19. и 20. века, односно савремених социолошких теорија и многих посебних социолошких дисциплина. Путем теоријско-систематског промишљања и анализе темељних нововековних друштвених теорија стиче се и сазнање о њиховој вези са суштинским питањима савремених друштава и савремене социологије.

Садржај предмета

Теоријска настава упознаје студенте са најважнијим друштвеним теоријама које се појављују од периода ренесансе до конституисања социологије као засебне науке у 19. веку. С тим у вези, анализирају се школе мишљења у вези са теоријом друштва у оквиру ренесансног хуманизма и доба реформације, затим рационализма и емпиризма, као и просветитељства, романтизма и других праваца мишљења. Нагласак је стављен и на анализу друштвене структуре, културе и свакодневног живота, као и друштвено-историјских промена и развоја науке и технологије у модерној Европи.

Практична настава:

Обухвата оригинална дела појединих аутора која се обрађују на вежбама кроз дискусију, на основу избора наставника.

Литература

Расел, Б. (1998). *Историја западне филозофије*. Београд: Народна књига.

Шкорић, М. и А. Кишјухас (2012). *Друштвене теорије II*. Ауторизована скрипта.

Увод у антропологију

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са најважнијим појмовима и теоријама антропологије, а првенствено са основама њена четири "велика поља": биолошком, социокултурном, археолошком и лингвистичком антропологијом.

Исход предмета

Оспособљавање студената да савладају и користе антрополошка знања о бројним проблемима који су карактеристични за све друштвене науке, чиме се знатно проширује њихова перспектива.

Садржај предмета

Теоријска настава

Поред најзначајнијих теоријских приступа обрађују се фундаментална питања која се тичу људске егзистенције: еволуција човека, развој усправног хода, мозга, дебата око доприноса наслеђа и окружења људском развоју, проблематика пола и рода, настанак језика, друштвених институција, државе итд.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Фабијети, У., Р. Малигети и М. Винченцо (2002). *Увод у антропологију: од локалног до глобалног*. Београд: Clio.

Moore, J. (2002). *Uvod u antropologiju*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Антропологија*. Ауторизована скрипта.

Дескриптивна статистика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема посебних услова за похађање предмета.

Циљ предмета

Циљ курса је упознавање студената са: етапама статистичког истраживања, основним терминима у статистици, нивоима мерења, груписањем и сређивањем статистичких података, графичким приказивањем података, као и са мерама дескриптивне статистике.

Исход предмета

Студенти су оспособљени да самостално прикупљају податке, да их групишу и графички представе, као и да их самостално тумаче помоћу мера дескриптивне статистике.

Садржај предмета

Теоријска настава

Крађи осврт на историјски развој статистике и њеном применом у социолошким истраживањима. Основни појмови у статистици. Етапе статистичког истраживања. Мерне скале. Груписање и сређивање података. Графичко приказивање података. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Мере облика распореда.

Практична настава:Вежбе

Мерне скале. Груписање и сређивање података. Графичко приказивање података. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Мере облика распореда.

Литература

Соколовска, Валентина (2013). Дескриптивна статистика. (ауторизована предавања)

Žižić, Lovrić, Pavličić (2006). *Metodi statističke analize*. Beograd: Ekonomski fakultet.

Šošić (2004). *Primijenjena statistika*. Zagreb: Školska knjiga.

Класичне социолошке теорије 19. века

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:нема

Циљ предмета

Основни циљ предмета Класичне социолошке теорије 19. века је да упозна студенте са настанком и развојем класичних теоријских идеја социологије у деветнаестом веку, превасходно на просторима Немачке и Француске.

Исход предмета

Основни исход предмета је стицање знања и увида у историјске и друштвене услове настанка и развоја теоријске социологије деветнаестог века. Студенти ће усвојити темељна и за социологију неопходна знања о класичним коренима социологије као науке.

Садржај предмета

Теоријска настава

Настанак и развој класичних социолошких теорија у 19. веку; Развој класичне социологије у Француској; Предиркемовско социолошко наслеђе; Класична социолошка школа Емила Диркема; Постдиркемовска школа и диркемовци; Развој класичне социологије у Немачкој; Утивају немачког романтизма; Наслеђе и утицаји класичне немачке филозофије на формирање немачке социолошке традиције; Карл Маркс и марксизам; Макс Вебер, Георг Зимел и рађање микросоциологије.

*Практична настава:*проучавање релевантне литературе и радова класика социологије.

Литература

Маринковић, Душан (2008). *Емил Диркем 1859-2008*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Маринковић, Душан (2008). *Георг Зимел 1858-2008*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Рицер, Џорџ (2009). *Савремена социолошка теорија и њени класични корени*. Београд: Службени гласник.

Маринковић, Душан (2008). *Увод у социологију: основни приступи и теме*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Тарнер, Џонатан (2009). *Социологија*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Увод у филозофију

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање студената са темељним филозофским проблемима, питањима, правцима и дисциплинама, те са основном филозофском лексиком.

Исход предмета

Стицање основног општег знања из филозофије које оспособљава студента за самосталну лектиру филозофских текстова.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење филозофије, порекло и извор филозофирања. Однос мита и логоса. Смисао и домети важења филозофских дисциплина. Однос филозофије према другим наукама.

Литература

1. Финк. Е., *Увод у филозофију*
2. Јасперс К., *Увод у филозофију*
3. Хегел, *Историја филозофије I* (Увод)

Социологија друштвеног развоја

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са основним теоријским и аналитичким претпоставкама и моделима за разумевање динамичке стране друштвених процеса.

Исход предмета

Самостално и критичко уочавање развојне стране друштвених процеса и творевина.

Садржај предмета

Теоријска настава

Рационализација, диференцијација и подела рада. Раст, развој, напредак: проблематизација појмова. Рационализам, Модерна, традиција, савременост. Теорије модернизације. Теорије друштвене промене и друштвене равнотеже у класичној и савременој социологији. Структурална и конјунктурална анализа. Транзиција и трансформација. Теорије глобализације. Друштвени покрети и друштвене мреже. Теорије друштвеног капитала.

Практична настава

Самостално или уз помоћ наставника или сарадника изучавање препоручене литературе.

Литература

Bek, Urlih (2001). *Rizično društvo*, Beograd: Filip Višnjić, str. 17-73; 173-235; 267-359.

Диркем, Емил (1972) *О подели друштвеног рада*, Београд: Просвета, стр. 111-175.

Edvards, Foli, Dajani (prir.) (2003). *Posle Tokvila. Debata o građanskom društvu i društvenom kapitalu*, Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, str. 9-26, 300-311, 352-372.

Gidens, Entoni (1998). *Posledice modernosti*, Beograd: Filip Višnjić.

Lazić, Mladen (pr.) (2000). *Račji hod. Srbija u transformacijskim procesima*, Beograd: Filip Višnjić, str. 5-64; 171-236; 293-333.

Marks, Karl (1979). „Predgovor za prilog kritici političke ekonomije“, Beograd: MED, tom 20.

Popović, M, Ranković, M. (1981). *Teorije i problemi društvenog razvoja*, Beograd: BIGZ, str. 13-76.

Миленковић, Павле (2002). “Границе региона: хетеротопија и идентитет”, *Социолошки преглед*, Vol. XXXVI, no. 1-2, стр. 201-217.

Tili, Čarls (1997). *Suočavanje sa društvenom promenom*. Beograd: Filip Višnjić.

Vratuša-Žunjić, Vera (1995). „Pojam razvoja, teškoće i paradigme njegovog istraživanja“, U: Vera Vratuša-Žunjić, *Razvoj, religija, rat*, Beograd: ISIFF, str. 11-36.

Veber, Maks (1987). „Protestantska etika i duh kapitalizma“, U: Đurić M. *Sociologija Maksa Vebera*, Zagreb: Naprijed, str. 306-358.

Статистички методи

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема посебних услова за похађање предмета.

Циљ предмета

Курс би требао да упозна студенте са основним методама статистичке анализе (непаратарским тестовима, простом линеарном регресијом и корелацијом, вишеструком регресијом и корелацијом, анализом временских серија и анализом варијансе).

Посебан акценат ће бити на оспособљавању студената да у решавању стварних проблема изаберу адекватан статистички метод.

Исход предмета

Студенти су оспособљени да самостално решавају истраживачке проблеме применом адекватног статистичког метода.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријском наставом су обухваћени следећи садржаји: теоријске раподеле, тестирање статистичких хипотеза, непараметарски тестови, регресиона и корелациона анализа, нелинеарна и вишеструка регресија и корелација, анализа временских серија и анализа варијансе.

Практична настава: Вежбе

Практична настава садржи решавање задатака из тестирања статистичких хипотеза, непараметарских тестова, просте линеарне регресије и корелације, вишеструке регресије и корелације, анализе временских серија и анализе варијансе.

Литература

Žižić, M., Lovrić, M., Pavličić, D. (2006). *Metodi statističke analize*. Beograd: Ekonomski fakultet

Stojković, M. (2001). *Statistika*. Subotica: Ekonomski fakultet.

Šošić, I. (2004). *Primijenjena statistika*. Zagreb: Školska knjiga.

Социологија породице

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са основним проблемима и достигнућима у социолошком проучавању породице, што је нужан предуслов не само проучавања других социолошких питања и проблема, већ и изграђивања специфичног социолошког начина мишљења.

Исход предмета

Исход предмета је добро познавање доприноса и резултата социологије породице као једне од најстаријих и најразвијенијих социолошких дисциплина, што обезбеђује стицање потребних професионалних квалификација, као и успешну примену стечених сазнања у будућем професионалном раду.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска настава обухвата најзначајније теме из социологије породице као посебне социолошке дисциплине – од настанка и развоја модерне породице, преко основних проблема структуре и функција савремене породице, до тенденција њених будућих промена – при чему се породица посматра како кроз њену универзалност и постојаност тако и кроз њене особености и промене.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Практична настава:Вежбе, израду и презентацију семинарских радова, на основу слободног избора студента, те дискусију о покренутим релевантним питањима и проблемима из ове социолошке дисциплине.

Литература

Сегалан, Мартин (2009). *Социологија породице,* Београд: Клио.

Милић, Анђелка (2001). *Социологија породице, Критика и изазови*, Београд: Чигоја птампа.

Кубурић, Зорица (2009). *Породица и психичко здравље деце*, Београд: Чигоја штампа.

Трипковић, Гордана (1997). *Материнство. Културни образац Срба*, Нови Сад: Матица српска

Планирање социолошких истраживања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

Циљ курса је да упозна студенте са планирањем социолошких истраживања и оспособи их за израду нацрта научно-истраживачког пројекта.

Исход предмета

Студенти ће се упознати са етичким принципима научно-истраживачког рада и оспособити за самосталну израду нацрта научно-истраживачког пројекта.

Садржај предмета

Теоријска настав - Курс чине следеће наставне јединице: етички принципи научно-истраживачког рада план истраживања, истраживање и теорија, врсте истраживања, фазе истраживања, одређење истраживачког проблема и циљева истраживања, теоријске и операционалне дефиниције, анализа појмова и индикатори, хипотезе, извори података, критерији за избор узорка, испитаници и истраживање, израда нацрта истраживања.

Практична настава - На часовима практичне наставе студенти ће, у сарадњи са наставником, урадити самосталан нацрт научно-истраживачког пројекта, а који ће презентовати у облику семинарског рада.

Литература

Bickman L, Rog D (1998): Planning the Research Project, in *Handbook of Applied Social Research Methods*, SAGE, p. 376-397.

Гуд В. и Хет П. (1966): *Методи социјалног истраживања*, Вук Караџић, Београд, стр. 56-71.

Good C, Scates D (1967). *Metode istraživanja u pedagogiji, psihologiji i sociologiji*, Rijeka: Otokar Keršivani, str. 37-91.

Ђурић М. (1962): *Проблеми социолошког метода*, Београд.

Ђили Ђ. А. (1974): *Како се истражује*, Загреб: Школска књига, стр. 27-62

Мертон Р. (1998): *О теоријској социологији*, Београд: Плато, стр. 189-228.

Милић В. (1996): *Социолошки метод*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства стр. 335-430.

Стојшин С. (2008): *Абортус – друштвени аспект и могућности његовог истраживања*, Нови Сад: Школска књига, стр. 9-40.

Фајгељ С. (2010): *Методе истраживања понашања*, Центар за примењену психологију, Београд, стр. 466-487.

Историјска социологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са методолошким и теоријским проблемима историјског објашњења у друштвеним наукама; упознавање са условима под којима се друштвене целине мењају током времена на примеру историјских епоха, типова друштава и појединих друштвених појава.

Исход предмета

Интердисциплинарност, развијање смисла за сличности и разлике између социологије и историографије; увиђање историјске и развојне димензије друштвених појава; боље разумевање садашњости.

Садржај предмета

Теоријска настава - Типови објашњења у друштвеним наукама. Друштвена историја и историјска социологија. Догађај и структура у историографији и социологији. Раст, развој и промена у социологији и историографији**.** Идеални типови. Упоредно-историјски приступ. Монографски приступ. Квантитативни приступ у историјској социологији. Временска и структурна димензија друштвених појава. Структурална историографија. Школа *Анала*. Методолошки значај концепта *Дугог трајања.* Историографска нарација и социолошко објашњење.

Практична настава - Изучавање препоручене литературе.

Литература

Antonić, Slobodan (1995). *Izazovi istorijske sociologije*. Beograd: Institut za političke studije, стр. 5-60.

Бродел, Фернан (1992). *Списи о историји*. Београд: СКЗ, стр. 83-189; 305-369.

Колинс, Рендал (2001). „Златно доба макроисторијске социологије“, *Теме*, Vol. XXV, јануар-децембар 2001, стр. 31-48.

Le Roa Ladiri, Emaniel (1991). *Montaju, oksitansko selo od 1294. do 1324*, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, str. 7-63; 150-223; 311-360.

Milenković, Pavle (prir.) (2009). *Istorijska sociologija. Sociološka hrestomatija*, Novi Sad: Mediterran Publishing, str. 9-28.

Миленковић, Павле (2004). *Школа* Анала*. Огледи о социолошкој историографији*, Нови Сад: STYLOS, стр. 9-133; 155-177.

Skokpol, Teda (2003). „Istorijska mašta sociologije“, U: Mitrović, Todorović (prir.), *Sociologija i istorija. Hrestomatija iz istorijske sociologije*. Niš: Prosveta, str. 93-106.

Smit, Denis (2001). *Uspon istorijske sociologije*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 5-104; 185-218.

Štompka, Pjotr (2003). „Nova istorijska sociologija: konkretnost i slučajnost“, U: Mitrović, Todorović (prir.), *Sociologija i istorija. Hrestomatija iz istorijske sociologije*. Niš: Prosveta, str. 191-200.

Социологија културе

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим приступима у изучавању културе и културних чинилаца, са основним категоријама и функцијама културе, културним процесима и најзначајнијим савременим културним појавама.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за истраживање културних појава, развијање критичког мишљења, толеранције и осећаја за културне различитости.

Садржај предмета:

Теоријска настава – Појам културе и проблеми конституисања социологије културе; чиниоци и функције културе; проблеми односа културе и друштва; теорије о културним променама и главни облици културних процеса; култура као начин и стил живота; поткултуре и контракултура; култура као чинилац транзиције; основни проблеми постмодерне културе.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије културе и културне антропологије, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Đorđević, Jelena (prir.) (2009): *Postkultura*. Beograd: Clio.

Eagleton, Terry (2002): *Ideja kulture*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Kloskovska, Antonjina (2001): *Sociologija kulture*. Beograd: Čigoja.

Lečner, Frenk; Džon Boli (2006): *Kultura sveta*. Beograd: Clio.

Класичне социолошке теорије 20. века

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:нема

Циљ предмета

Основни циљ предмета Класичне социолошке теорије 20. века је да упозна студенте са развојем класичних теоријских идеја социологије у двадесетом веку.

Исход предмета

Основни исход предмета је стицање знања и увида у даљи развој социолошких теорија након деветнаестог века. Студенти ће усвојити темељна знања о правцима развоја социологије у двадесетом веку и њеним различитим теоријским модалитетима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Настанак и развој социолошких теорија након класичног раздобља деветнаестог века. Социолошке теорије двадесетог века у Немачкој; Франкфурста школа;; Социолошке теорије двадесетог века у Француској; Развој структурализма; Социолошке теорије двадесетог века у Сједињеним Америчким Државама, Чикашка социолошка школа; Натанак и развој структуралфункционализма и системске оријентације. Критичке и рефлексивне теоријеске оријентације. Постмодерне социолошке теорије у другој половини двадесетог века.

*Практична настава:*Вежбе

Литература

Рицер, Џорџ (2009). *Савремена социолошка теорија и њени класични корени*. Београд: Службени гласник.

Маринковић, Душан (2008). *Увод у социологију: основни приступи и теме*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Тарнер, Џонатан (2009). *Социологија*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Парсон, Талкот (2009). *Друштвени систем и други огледи*. Нови Сад: ИКЗС.

Маринковић, Душан (2010). *Рана америчка социологија*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Маринковић, Душан (2012). *Чикашка школа социологије*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Теорије друштвених система

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са главним проблемима и теоријским решењима у проучавању друштвених система у социологији и сродним друштвеним наукама.

Исход предмета

Развијање аналитичког и логичког оквира за препознавање услова и механизама постојања друштава као системских целина.

Садржај предмета

Теоријска настава - Теорија система у друштвеним наукама. Структурализам у социологији и његови теоријски извори. Структура и систем: проблематизација појмова. Структуралистичко схватање система. Функционалистичко схватање система. Структурални функционализам. Значај комуникације за функционисање друштвених система. Теорија друштвених система Никласа Лумана. Парсонсово схватање друштвених система. Волерстиново схватање капитализма као светског система.

Практична настава - Изучавање препоручене литературе.

Литература

Brdar, Milan (2009). „Teorija društvenog sistema kao 'tkanje' strukturnog funkcionalizma“, Predgovor za knjigu: Talkot Parsons, *Društveni sistem*, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, str. 5-45.

Labudović, Boris (2007). „Pojam komunikacije u opštoj teoriji društvenih sistema Niklasa Lumana“, *CM. Časopis za upravljanje komuniciranjem*, broj 2, godina II, mart 2007, str. 23-44.

Labudović, Boris (2007). „Niklas Luman kao komunikolog: Masmediji i javnost u opštoj teoriji društvenih sistema“, *CM. Časopis za upravljanje komuniciranjem*, broj 4, godina II, str. 89-110.

Levi-Stros, Klod (1978). *Divlja misao*, Beograd: Nolit, str. 311-339.

Luman, Niklas (2001). *Društveni sistemi*, Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, str. 27-48, 252-293.

Миленковић, Павле (2004). *Школа* Анала*: Огледи о социолошкој историографији*, Нови Сад: Stylos, стр. 32-69.

Parsons, Talkot (2009). *Društveni sistem*, Sremski Karlovci/Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, str. 75-117.

Pijaže, Žan (1978). *Strukturalizam*, Beograd: BIGZ.

Volerstin, Imanuel (2005). *Uvod u analizu svjetskog sistema*, Cetinje: Otvoreni kulturni forum.

Социологија рада

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Основна знања из Увода у социологију и из Социолошких теорија.

Циљ предмета:

Циљ предмета/курса је да омогући студентима да стекну основна знања из једног од најразвијенијих подручја социологије, који се односи на сферу рада, у којој се прожимају сви битни људски, друштвени, културни и технички проблеми човечанства. У том погледу, ова социолошка дисциплина има циљ да оснажи, како сазнајну, тако и професионално-практичну страну будућих стручњака (социолога).

Исход предмета:

Оспособљеност за истраживање разних аспеката процеса рада, његовог организовања, менаџерског усмеравања и маркентишког посредовања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Настанак, конституисање и развој социологије рада; основни појмови, теоријско-методолошке оријентације и приступи проучавању рада; рад као умеће; идентитет рада и његови историјски облици (рад и време); особености рада у контексту културе, науке и образовања; промене у садржају савременог рада (од прединдустријског/сељачког, преко индустријског до услужног рада); улога својинских односа и технологије (техничкотех-нолошког стваралаштва) у обликовању процеса рада; професионализација и феминизација рада; промене у организовању рада и могућности предузетничке мобилизације "људских ресурса"; глобализацијска транзиција и главни трендови у сфери рада.

Практична настава: Самостална припрема и излагање студената одговарајућих теоријских проблема и презентација искуствених налаза о разним аспектима сфере рада (улоге технологије, организационих промена и актера рада на тржишту и у друштву - посебно српском), уз критичку анализу главних трендова у условима глобализацијске транзиције.

Литература:

Милошевић, Божо (2004), *Умеће рада*, Прометеј, Нови Сад (око 200 стр.)

Милошевић, Божо и др. (2000), *Социологија рада*, OldCommerce, Нови Сад (око 50 стр.)

Болчић, Силвано (2003), *Свет рада у трансформацији*, Плато, Београд (око 100 стр.)

Социологија села

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да студентима пружи основна знања о проблемима којима се бави социологија села, о главним теоријским концептима и налазима емпиријских студија. Такође је циљ да се код студената развије специфичан социолошки начин мишљења, посебно о руралном друштву, како би могли активно допринети промишљању и спровођењу одговарајућих друштвених промена.

Исход предмета

Студенти владају основним појмовима које користи социологија села, познају кључне поставке најважнијих теорија и најважније налазе емпиријских истраживања. Оспособљени су да ваљано сагледавају проблеме друштва у руралној средини и да активно допринесу решавању конкретних проблема (социологија села као апликативна социолошка дисциплина).

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод – Социологија села код нас – Основни теоријско-методолошки приступи – Разлике између села и града – Појам и елементи аграрне и руралне друштвене структуре – Село, сељаштво и пољопривреда у историјској перспективи – Српско село кроз историју – Сељачка економија и промене аграрне структуре – Друштвене институције, организације и групе у селу – Аграрне реформе и колонизације – Социјализам и сељаштво у Југославији – Село и постсоцијалистичка трансформација – Село, пољопривреда и проширење Европске Уније – Будућност села и пољопривреде

*Практична настава:*На вежбама се презентују студентски семинарски радови, да би се затим о дискутовало о теми и о самом раду. Посебна пажња се поклања анализи садржаја који имају стручно-апликатини карактер.

Литература

Шљукић С, Шљукић М.: *Земља и људи*. *Сељаштво и друштвена структура*. Нови Сад, Mediterran Publishing 2012 (стр. 25-38, 49-78, 179-268)

Шљукић С.: *Сељак и задруга у равници*. Нови Сад, Mediterran Publishing, 2009 (стр. 13-19, 33-44, 123-167, 201-205)

Митровић М. М.: *Социологија села*. Београд, СДС, 1998 (стр. 15-24, 36-48, 148-225, 243-250, 290-306, 353-394)

Шира литература: према потребама семинарских радова студената.

Социологија комуникација

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: одслушана предавања из предмета Социологија културе

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању комуникација, чиниоцима комуникације и комуникацијским процесима, као и њеним друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за истраживање комуникацијских појава; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавње односа комуникације и друштвених и културних процеса и творевина; развијање разумевања и уважавања за друштвене и културне различитости у комуникацији, односно за толерантан дијалог и комуникацију.

Садржај предмета:

Теоријска настава – Појам комуникације и научни приступи њеном изучавању; основне категорије и функције комуникације; врсте и значај комуникације; језик, култура, друштво, личност и комуникација; масовне комуникације и медијска култура.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије комуникација, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Brigs, Asa; Piter Berk (2006): *Društvena istorija medija*. Beograd: Clio.

Bugarski, Ranko (2005): *Jezik i kultura*. Beograd: XX vek.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Koković, Dragan (2007): *Društvo i medijski izazovi*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

Lič, Edmund (2002): *Kultura i komunikacija*. Beograd: XX vek.

Квантитативни метод у социологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са квантитативним методама за прикупљање и анализу искуствених података.

Исход предмета

Оспособљавање за самосталну примену квантитативних метода у социолошким истраживањима.

Садржај предмета

Теоријска настава - Курс чине следеће наставне јединице: основи квантитативне анализе, мерење, класификација, анкетна истраживања, упитник, телефонска анкета, поштански упитник, разговор лицем у лице, електронски упитник, социометрија, квантитативна анализа садржаја, статистички методи, демографски приступ.

Практична настава - На часовима практичне наставе студенти ће, самостално или у групи, припремати различите инструменте за прикупљање података и применити аналитичке поступке са којима су се упознали на часовима теоријске наставе.

Литература

Брезник Д. (1972). *Демографски методи и модели*, Београд: ИДН, стр. 104-117.

Вујовић Т. (2009). „Предности и ограничења телефонске анкете“, *Социолошка луча* III/2 стр.108-112.

Гуд В. и Хет П. (1966). *Методи социјалног истраживања*, Београд: Вук Караџић, стр. 162-173, 229-294.

Ђили Ђ. А. (1974). *Како се истражује*, Загреб: Школска књига, стр. 167-190,

Милић В. (1996). *Социолошки метод*, Београд: Завод за издавање уџбеника, стр. 477-530, 571-635.

Мозер Ц. А. (1962). *Методе анкетирања у истраживању друштвених појава,* Београд: Култура, стр. 3-53, 318-347.

Супек Р. (1961). *Испитивање јавног мњења*, Загреб: Напријед, стр. 49-84.

Фајгељ С. (2010). *Методе истраживања понашања*, Београд: Центар за примењену психологију, стр. 504-507.

Социологија организације

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Познавање основних садржаја из увода у социологију и савремених социолошких теорија, као и елементарна знања о раду уопште.

Циљ предмета: Да се студенти упознају са целовитим социолошким знањима о историјском развоју и особеностима модерних организација и њиховом обликовању у друштву; да стекну увиде у истраживачке налазе о особеностима функционисања организација и трендовима њихове промене; да се оспособи за решавање могућих конфликата, са којима ће се сусретати, у свакодневној пракси, на радном месту и, упоште, у ”организационом друштву”.

Исход предмета: Оспособљеност за социолошко истраживање проблема организација и управљања њима, као и, евентуална, могућност запошљавања у њиховим менаџерским и маркентишким структурама.

Садржај предмета: *Теоријска настава*: Целовито социолошко разумевање савремене организације и, у вези са тим, разумевање техноекономских система и "људске стране" организације, у којој се преплићу индивидуални, групни, општедруштвени и "цивилизацијски" утицаји. Немогуће је успешно водити скупине људи ка утврђеном циљу без познавања основних друштвених процеса и "социјалне климе" у организацијама и њеној средини. Дакле, нема модерног стручњака (посебно менаџера) без: а) усвајања основних социолошких знања о организацији; б) упознавања са емпиријским социолошким резултатима о утицају друштвених појава и модерних друштвених процеса на начин рада, маркентишког посредовања и функционисања организација и менаџмента у њима, и ц) стицања знања и вештина за што успешније повезивање техничкотехнолошке и социјалне организације предузећа и осталих облика организовања "јавних служби".

Практична настава: Разумевање процеса организовања, вођења, комуницирања, одлучивања и преношења овлашћења, као и разумевање могућности организационог деловања у друштвеној средини - на основу презентације одговарајућих истраживања и њиховог социолошког објашњења.

Литература:

Милошевић, Божо (2013), *Организације рада у глобалној транзицији*, Београд: Просвета (210 стр.)

Болчић, Силвано (2003), *Свет рада у трансформацији*, Београд (око 100 стр.).

Социологија окружења

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Опште социолошке теорије и методологије и један страни језик

Циљ предмета

Да студенте оспособи да социолошки промишљају о повезаности друштва и окружења, имајући у виду њихову целовитост и историјске, теоријске и праксеолошке партикуларизме.

Исход предмета

Критичко проучавање односа окружења и друштва у временском, културном и просторном контексту.

Садржај предмета

Теоријска настава: Целокупна курс почива на идеји да је окружење друштвена категорија, односно да је реч о социологији окружења а не о социологији о окружењу. Курс обухвата преглед и разматрање кључних теоријских поставки окружења као друштвене конструкције. Разматрање окружења које је израз дуализма природног и друштвеног. Разматрање проблема раста и развоја, процеса глобализације, „ризичног друштва“, међудејства еколошких и друштвених система, различитих облика друштвеног интересовања за окружење, као и друштвених покрета и борби.

Практична настава: Вежбе: Појединачна и групна интерпретација и дискусија упапред припремљених текстова, за сваку наставну јединицу/недељу. Анализа карактеристичних студија случаја.

Литература

1. Pušić, Ljubinko: *Održivi grad: ka jednoj sociologiji okruženja*, Nezavisna izdanja Sl. Mašića, Beograd, 2001.

2. Cifrić, Ivan: *Socijalna ekologija*, Globus, Zagreb, 1989.

3. Bek, Urlih: *Rizično društvo,* Filip Višnjić, Beograd, 2001.

* Допунска литература – 18 наслова

Савремене социолошке теорије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Курс из предмета Савремене социолошке теорије треба да пружи студентима социологије основне увиде у савремене теоријске концепције које су се развијале током последњих четрдесетак година и наставља се на курсеве Друштвене теорије антике и средњег века, Друштвене теорије новог века, као и Класичне социолошке теорије 19., односно 20. века.

Исход предмета

Студент стиче низ компетенција и способности, а првенствено релевантна теоријска знања о савременим социолошким теоријама.

Садржај предмета

Теоријска настава: Преко репрезентативних аутора, обрађују се следеће теоријске традиције у савременој социолошкој теорији: еволуционо-еколошка социологија, конфликтна социологија, (нео)функционалистичка, кибернетичка и системска, интеракционистичка, феноменолошка социологија и етнометодологија, критичка социологија, постмодернистичка и постструктуралистичка социологија, историјско-компаративна социологија, традиција друштвених мрежа, друштвене размене, рационалног избора и теорије игара, теорије модерности и глобализације и теорије актера и мреже, постхуманизам и теорије о постсоцијалности.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Рицер, Џ. (2012). *Савремена социолошка теорија ињени класични корени*. Београд: Службени гласник.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Савремене социолошке теорије*. Ауторизована скрипта.

Социјална патологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:нема

Циљ предмета

Упознавање са најважнијим приступима и категоријама социјалне патологије, њене дисциплинарне утемељености, теоријских домета и емпиријских резултата, као и њеног значаја за разумевање друштвених процеса и појава.

Исход предмета

Основни исход предмета је стицање знања из области социјалне патологије. Студенти ће бити упознати са основним перспективама развоја социјалне патологије као посебне дисциплине, са теоријским претпоставкама и емпиријским истраживањима.

Садржај предмета

Теоријска настава: Социјална патологија као посебна дисциплина: развој и перспективе. Социјална патологија и сродне дисциплине. Друштвена патологија, аномија и дезорганизација. Проблеми срединских фактора. Социјална патологија и друштвене класе. Социјална патологија и сиромаштво. Социјална патологија, субкултуре, етницитет и полност. Патологија и девијантности. Проблеми друштвене контроле. Криминалитет, делинквентност и агресивност.

Практична настава: Часови вежби обухватају проучавање основне и шире литературе, односно проблемских студија и текстова из области социјалне патологије. Рад на вежбама подразумева и активно укључивање студената у наставу кроз самосталне и групне интерпретације и дискусије унапред припремљених текстова за сваку проблемску област/недељу студија.

Литература

Гофман, Е. (2011). *Азили*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Гофман, Е. (2009). *Стигма*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Фуко, М. (2002). *Ненормални*. Нови Сад: Светови.

Фуко, М. (2013). *Историја лудила у доба класицизма.* Нови Сад: Mediterran Publishing.

Квалитативни метод у социологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са квантитативним приступима и техникама у проучавању друштвене стварности.

Исход предмета

Развијена способност за самостално и критичко истраживање различитих аспеката друштвеног живота.

Садржај предмета

Теоријска настава: Однос између квантитативног и квалитативног приступа. Теоријско-методолошка обележја квалитативног приступа. Примена квалитативног метода у различитим социолошким традицијама. Квалитативна анализа садржаја, анализа дискурса, наративна анализа. Биографски метод и метод случаја. Разговор и продубљени интервју. Квалитативни приступ у примењеним друштвеним истраживањима. Квалитативни метод и нови комуникациони обрасци.

Практична настава: Самостално или уз помоћ наставника или сарадника примењивање квалитативних техника у прикупљању и анализи података.

Литература

Halmi, Aleksandar (2005). *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*, Zagreb: Naklada Slap, str. 13-67; 102-271; 317-341; 379-419.

Богдановић, Марија (1993). *Методолошке студије*, Београд: Институт за политичке студије, стр.16-23, 81-121, 121-179.

Миленковић, Павле (2006). "Ставови о статусу Војводине на Интернету", У: М. Трипковић (пр.), *Мултикултурна Војводина у европским интеграцијама*, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за социологију.

Миленковић, Павле (2002). "Филозофија као начин живота" (разговор са Михаилом Марковићем), *Теме*, Vol. 26, бр. 3, јул-септембар 2002, стр. 449-462.

Миленковић, Павле (2003). "Поредак и његов невидљиви творац" (разговор са Владетом Јеротићем), *Теме*, Vol. XXVII, бр. 1, јануар-март 2003, стр. 137-144.

Социологија града

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Опше социолошке теорије и методологије и један страни језик

Циљ предмета

Оспособљавање студената да социолошки промишљају о граду као о сложеном и веома динамичном друштвеном феномену.

Исход предмета

Критичко проучавање градова у временском, друштвеном, културном и просторном контексту.

Садржај предмета

Теоријска настава: Садржај курса подељен је на три дела: појмове, теорије и појаве: Први део: град као друштвени феономен од урбано-социјалних утопија, преко класичних до савремених теоријских правца.; Дефинисање простора као друштвене категорије; Однос социологије града према другим кинтактним и комплементарним научним дисциплинама. Типологије градова, социјални простори града, град као место сусрета различитости, квалитет живота у градовима.

Практична настава: Појединачна и групна интерпретација и дискусија упапред припремљених текстова, за сваку наставну јединицу/недељу. Анализа карактеристичних студија случаја.

Литература

1. Pušić, Ljubinko: *Grad, društvo, prostor: sociologija grada*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1997. и обновљено и допуњено издање 2013.

2. Vujović, Sreten i M. Petrović (priredili): *Urbana sociologija*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005.

* Допунска литература – 17 наслова

Социоантрополошке теорије религије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са социолошким и антрополошким приступима и теоријама у изучавању религије, упознавање са основним врстама религије, разумевање условљености друштвено-културних и религијских појава.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање теоријским и научно-категоријалним апаратом за истраживање религијских појава и процеса, развијање критичког мишљења, толеранције и осећаја за религијске различитости.

Садржај предмета:

Теоријска настава – Појам религије и проблеми конституисања социологије и антропологије религије; врсте религије (примитивне и развијене религије), магија и религија; приступи религији: интелектуалистички, емоционалистички, феноменолошки, структурално-функционалистички, симболички, савремени интелектуалистички.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије и антропологије религије, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Dirkem, Emil (1982): *Elementarni oblici religijskog života*. Beograd: Prosveta.

Џемс, Е. О. (1990): *Упоредна религија*. Нови Сад: Матица српска.

Hamilton, Malkom (2003). *Sociologija religije*. Beograd: Clio.

Lazar, Žolt (2008): *Značaj primitivne magije*. Novi Sad: Mediterran Publishing.

Moore, Jerry (2002): *Uvod u antropologiju*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.

Социологија знања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:нема

Циљ предмета

Упознавање са најважнијим приступима и проблемима у изучавању друштвене условљености људског знања, са основним категоријама социологије знања, њеним стањем и перспективама.

Исход предмета

Основни исход предмета је стицање знања и увида у историјске и друштвене услове настанка и развоја социологије знања као посебног подручја проучавања. Студенти ће усвојити темељна знања о претпоставкама друштвене условљености људског знања, односно, знања као друштвено условљеног феномена.

Садржај предмета

Теоријска настава: Настанак и развој социологије знања. Предсоциолошка схватања о друштвеној условљености људског знања. Развој социологије знања у Немачкој. Утицаји класичне немачке филозофије. Хегел и Маркс. Постматксистичка социологија знања. Карл Манхајм и заснивање дисциплинарног подручја социологије знања. Социологија знања у Француској: диркемовска школа. Развој социологије знања у Сједињеним Државама: утицаји феноменолошких оријентација. Перспективе савремене социологије знања.

Практична настава: Часови вежби обухватају проучавање основне и шире литературе, односно проблемских студија и текстова из области социологије знања. Рад на вежбама подразумева и активно укључивање студената у наставу кроз самосталне и групне интерпретације и дискусије унапред припремљених текстова за сваку проблемску област/недељу студија.

Литература

Маринковић, Душан (2010). *Карл Манхајм*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Манхајм, Карл (2009). *Есеји о социологији знања*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Брдар, Милан (2005). *Узалудан позив: социологија знања између идеологије и саморефлексије*. Нови Сад: Stylos.

Манхајм, Карл (1978). *Идеологија и утопија*. Београд: Нолит.

Социологија политике

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета – упознавање студената са социолошким приступом у изучавању политике и политичких процеса, чиниоцима политике и политичким теоријама.

Исход предмета – Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање политике и политичких процеса; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање политике у склопу савремених друштвених процеса; развијање способности за разумевање и вредновање политичког деловања и политичких процеса различитог нивоа.

Садржај предмета

Теоријска настава – предмет и метод социологије политике; појам политике, политичке науке и социологија политике; политичка моћ, власт, ауторитет; политички актери и политичко деловање; политичке идеологије и традиције; политички системи и проблеми легитимитета; спровођење политике; медији и политика; политичка култура и политичка социјализација; цивилно друштво, савремени политички процеси и демократија.

Практична настава – проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије политике, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају, друштвеним и политичким последицама; увођење у мониторинг рада политичких установа и организација, као и медијског извештавања о актуелним политичким процесима.

Литература

Hejvud, Endru (2004): *Politika*. Beograd: Clio.

Kejt, Neš (2006): *Savremena politička sociologija*. Beograd: Službeni glasnik.

Pavlović, Vukašin (2003): *Društveni pokreti i promene*. Beograd: Službeni glasnik, Zavod za izdavanje udžbenika.

Plant, Raymond (2002): *Suvremena politička misao*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.

Stepanov, Radivoj (2008): *Uvod u politiku i politički sistem*. Novi Sad: Mediterran Publishing.

Социологија науке

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Курс из Социологије науке треба да упозна студенте социологије са основним идејама, проблемима, школама и правцима и ауторима из ове области.

Исход предмета

Темељно познавање доприноса и резултата социологије науке, као једне од најстаријих и најразвијенијих социолошких дисциплина, што обезбеђује стицање потребних професионалних квалификација, као и успешну примену стечених сазнања у будућем професионалном раду.

Садржај предмета

Теоријска настава: Курс почиње анализирањем основних епистемолошко-методолошких проблема и спорова у социологији, а затим се представља настанак и развој социологије науке. Након тога, исцрпно се обрађују тзв. мертоновски програм у социологији науке и њему супротстављени конструктивистички програми социологије научног знања. На крају се помињу тзв. научни ратови и разматра се могућност постконструктивистичке социологије науке.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Шкорић, М. (2010). *Социологија науке: мертоновски и конструктивистички програми*. Сремски Карловци и НовиСад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Кун, Т. (1970). *Структура научних револуција*. Београд: Нолит.

Попер, К. Р. (2002). *Претпоставке и побијања*. Сремски Карловци и Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Социологија религије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ је да студенти упознају теројски и емпиријски приступ религији, да упознају заједничке елементе традиције светских религија, да своје знање учине подстицајним за развој критичког мишљења и верске толеранције.

Исход предмета

Студенти су упознати са струкутром религије и њеном функцијом у друштву. Оспособљени су да препознају повезаност религије са другим облицима друштвнеог живота, да раде анализу садржаја верских порука монотеистичких религија и да објективно преносе знање из области социологије религије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Разматрање појма религија и религиозности. Структура религије. Функције религије. Верске књиге. Верске институције. Односа цркве и државе. Религија и нација. Религија и породица. Религија и образовања. Религија и здравље. Когнитивни аспекти религиозности. Религија и емоције. Религијска конверзија. Законско регулисање религијских слобода. Религија и верска толеранција. Верска дистанца.

Практична настава: Посете верским заједнцама, емпиријска истраживања, анализа садржаја, писање реферата и семинарских радова из области емпиријске социологије религије.

Литература

Хамилтон, Малком (2003). *Социологија религије*. Београд: КЛИО.

Шушњић, Ђуро (1998). *Религија*, Београд: Чигоја штампа.

Кубурић, Зорица (2008). *Религија, породица и млади*, ЦЕИР, Нови Сад и Београд: Чигоја штампа.

Кубуирћ, Зорица (2010). *Верске заједнице у Србији и верска дистанца*, Нови Сад: ЦЕИР.

Социологија савременог српског друштва

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање са основним социолошким обележјима, проблемима и противречностима савременог српског друштва (са посебним нагласком на друштвену структуру и њене промене), као и да се студенти оспособе да знање стечено на студијама социологије искористе за анализу савременог српског друштва (социолошки начин мишљења), имајући при томе нарочито у виду апликативни аспект социологије као науке.

Исход предмета

Познавање најважнијих особености српског друштва, његове структуре и промена те структуре; способност анализе појединих појава у савременом српском друштву; уз разумевање алтернативних предлога решавања појединих проблема (апликативни аспект).

Садржај предмета

Теоријска настава: Настанак модерне српске државе у деветнаестом веку – Србија на раскршћу интереса великих сила – Таласи модернизације у српском друштву – Друштвена диференцијација и промене друштвене структуре – Србија и југословенство – Социјализам и промене у српском друштву – Слом социјализма и постсоцијалистичка трансформација – Србија у новом миленијуму – Перспективе савременог српског друштва – Апликативност социологије и српско друштво

*Практична настава:*Презентације семинарских радова студената и дискусија о темама и радовима.

Литература

Шљукић, С., Кишјухас, А.: *Читанка за Социологију савременог српског друштва*. Нови Сад, 2011.

Шира литература: према потребама семинарских радова студената.

Социологија миграција

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ курса је да упозна студенте са основним појмовима, типологијама, концептима и теоријама миграција, односно са значајем миграторних кретања становништва у контексту савремених друштвених промена.

Исход предмета

Студенти ће се упознати са основним појмовима, типологијама и теоријама миграција и оспособити за разумевање савремених миграторних токова, узрока и последица савремених мирација.

Садржај предмета

Теоријска настава - Курс чине следеће наставне јединице: одређивање појма миграција, типологије миграција, теорије о миграцијама, теорија о транзицији миграција, почеци истраживања миграција, трендови миграторних кретања у 21. веку, истраживања присилних миграција, међународне миграције исток-запад, сегментација тржишта рада и савремене миграције, проблеми интеграције мигранта у друштвима дестинације, савремене миграторне политике, историјски приступ миграцијама становништва Србије, савремене миграције становништва Србије.

Практична настава - На часовима практичне наставе студенти ће обрадом одабраних података о миграцијама анализирати савремене миграцијске токове.

Литература

Бобић М. (2007): *Демографија и социологија веза или синтеза*, Службени гласник, Београд, 103-115

Вуксановић Г. (2001): Југословенске избеглице између жеље и могућности за повратком, Филозофски факултет Нови Сад 9-76

Ђурђев Б. (1995): Послератно насељавање Војводине, Матица српска, Нови Сад, 5-41

Ivanišević et all (2012): Migration of Capital and Labour – Accompanying Phenomenon of World Globalization Process, *Population: Development/Crisis*, University of Novi Sad, 86-95

Лучић В. (2011): Дневне миграције радника у систему насеља Србије", *Становништво,* бр. 2, 25-50

Milojević A. (2012) The Price of Migration, *Population: Development/Crisis*, University of Novi Sad, 34-42

Никитовић В. (2010): *Демографска будућност Србије – Имиграција као извесност*, СГ, Београд, 93-105

Пајванчић-Цизељ А. (2011): Миграције у условима глобализације и европских интеграција, *Друштво структура, промене,* Филозофски факултет Нови Сад, стр. 198-223

Социологија сукоба

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ овог предмета је да студенте упозна са основним проблемима ове области социолошких истраживања, као и са најважнијим социолошким теоријама сукоба. Такође ће се настојати да се код студената развије специфичан социолошки начин мишљења.

Исход предмета

Студенти владају основним појмовима из области социологије сукоба и познају кључне поставке најважнијих теорија. Способни су да разумеју и анализирају прећашње и актуелне друштвне сукобе у нашем друштву и у свету.

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод – Основни појмови – Социолози и проучавање друштвених сукоба – Зимел и Козер – Маркс и Дарендорф – Друштвени сукоби и друштвене промене – Спољашњи и унутрашњи друштвени сукоби – Сукоб и границе групе – Непријатељство и тензије у сукобу – Сукоб и структура групе – Идеологија и сукоб – Сукоб као повезујући чинилац - Решавање сукоба – Анализа друштвених сукоба

Практична настава: На вежбама се презентују студентски семинарски радови, да би се затим о дискутовало о темама и о самим радовима.

Литература

Рицер, Џ.: *Савремена социолошка теорија и њени класични корени*, Службени Гласник, Београд 2009 (стр. 58-70, 148-155)

Митровић, Љ.: *Творци нових парадигми у социологији*, ИПС, Београд 2008 (стр. 21-36)

Козер, Л.: *Функције друштвеног сукоба*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2007 (стр. 19-209)

Шљукић, С.: „Сукоб из угла друштвене и културне динамике“, *Сусрет култура*, Филозофски факултет, Нови Сад 2010 (стр. 355-362)

Обрада и анализа података

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положени испити из Дескриптивне статистике и Статистичких метода

Циљ предмета

Оспособити студенте да помоћу одговарајућих софтвера за статистичку анализу података самостално уносе и обрађују квантитативне податке, као и да анализирају резултате добијене применом различитих статистичких метода.

Развити способност тумачења, ваљаног разумевања и критичке процене радова у којима се презентују резултати емпиријских социолошких истраживања.

Исход предмета

Студенти су оспособљени да самостално користе програме за статистичку обраду података и упознати су са ваљаним презентовањем резултата емпиријских социолошких истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Припрема обрасца за унос података, унос и провера података. Учитавање података у другим форматима и спајање датотека. Фреквенције, табеле и дескриптивна статистика. Хи-квадрат тест и тестирање облика дистрибуције. Одабир и анализа група испитаника. Т тест. Пондерисање података. Креирање и трансформисање варијабли. Линеарна регресија и корелација. Анализа варијансе. Условни одабир случајева и условно трансформисање варијабли. Процена поузданости индекса и скала. Тумачење и критички осврт објављених резултата социолошких истраживања.

Практична настава: Припрема обрасца за унос података, унос и провера података. Учитавање података у другим форматима и спајање датотека. Фреквенције, табеле и дескриптивна статистика. Хи-квадрат тест и тестирање облика дистрибуције. Одабир и анализа група испитаника. Т тест. Пондерисање података. Креирање и трансформисање варијабли. Линеарна регресија и корелација. Анализа варијансе. Условни одабир случајева и условно трансформисање варијабли. Процена поузданости индекса и скала. Тумачење и критички осврт објављених резултата социолошких истраживања.

Литература

Pallant, Julie (2011). *SPSS. Priručnik za preživljavanje.* Beograd: Mikro knjiga.

Savić, Mirko (2007). *Statistika uz pomoć računara*. Subotica: Ekonomski fakultet

Šošić, Ivan (2004). *Primijenjena statistika*. Zagreb: Školska knjiga.

Социолошко истраживање маркетинга

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Стечена социолошка знања из предмета Социологија рада и Социологија организација.

Циљ предмета: Циљ предмета је да омогући студентима да стекну основна знања о једном од најактуелнијих и најдоминантнијих процеса (маркетиншка комуникација) који се односи на сферу рада, а у коме се прожимају људска, друштвена, културна, економска и техничка димензија, као и да развију вештине разумевања, проучавања и објашњавања тог процеса. У том погледу, ова социолошка дисциплина има циљ да оснажи, како сазнајну, тако и професионално-практичну страну будућих стручњака (социолога).

Исход предмета: Оспособљеност студената за истраживање разних аспеката маркетинга, као једног сложеног, вишедимензионалног процеса.

Садржај предмета:

Теоријска настава: основне карактеристике маркетинга и маркетиншке комуникације, уз образлагање потребе укључивања социологије у проучавање тог облика друштвеног делања човека. Улогае социологије у том процесу: прво, као науке која настоји да проучи маркетинг као облик комуникације између друштвених актера (најпре у сфери рада); друго, социологије као својеврсне професионалне активности у пословима маркетинга, која се односи на настојање да се потпомаже економски систем у оној мери у којој он уважава истину социолошких анализа и објашњења. Различита теоријска становишта о маркетингу, стратегије које имају примену у процесу маркетиншке комуникације уз њихово критичко анализирање.

Практична настава: Самостална припрема студената (уз менторско усмеравање) и њихово излагање одговарајућих теоријских проблема који се односе на област маркетиншке комуникације, уз критичку анализу главних трендова у условима глобализацијске транзиције; презентација социолошких (и других научних) студија маркетинга; самостално/тимско осмишљавање оквира потенцијалног истраживања (теоријска основа, хипотеза, узорковање, одабир техника).

Литература:

Милошевић, Божо и Шљукић, Марица (2013) *Практикум* (190 стр.); Милошевић, Божо (1995), „Маркетиншка комуникација и професионализација социологије“, *Социолошки преглед*, vol. 29, бр.4, 477-484; Милошевић, Божо, Болчић, Силвано и Станковић, Фуада (1993), *Предузетништво и социологија*, Нови Сад: Матица српска (141-166);Милошевић, Божо (2004) *Умеће рада*, Нови Сад: Прометеј (351-363); Болчић, Силвано И. (1995) “Социолошка анализа маркетинг стратегија“, *Социолошки преглед*, vol. 29, бр.4, 463-476.

Социологија слободног времена и спорта

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета социологије слободног времена и спорта састоји се у упознавању студената са најважнијим достигнућима социолошке науке на овим подручјима. Стечена знања треба да им омогуће боље разумевање проблема човека у савременој цивилизацији доколице, спорта и «индустрије» слободног времена. Сврха предмета је и да се укаже на скривене, али суштинске везе и односе између спортских феномена и дубљих антрополошко-социолошких структура које их детерминишу, што омогућује њихово објективније сагледавање и боље разумевање.

Исход предмета

Студената су упознати са најважнијим достигнућима социолошке науке на овим подручјима. Стечена знања су им омогућила боље разумевање проблема човека у савременој цивилизацији доколице, спорта и «индустрије» слободног времена.

Садржај предмета

Предмет социологије слободног времена: суштински проблеми социологије слободног времена; теорије компензације и социологије слободног времена; разлика између слободног времена и доколице (етимологија термина доколице, разне дефиниције доколице); хоби, слободно време, игра и спорт; слободно време и образовање; масовна култура и слободно време; масовни медији и слободно време; идолатрија и слободно време; потрошња и слободно време; забава и слободно време; спорт и слободно време; слободно време и туризам; друштвене функције слободног времена и спорта; негативни облици слободног времена код омладине; обрасци преступничког понашања омладине у слободном времену; животни стандард, квалитет живота и слободно време; будућност слободног времена.

Социо-културно окружење и спорт. Савремени начин живота и спорт. Друштвена стратификација и спорт. Друштвене функције и спорт (манифестне и латентне функције). Локална заједница и спорт. Национална култура, национални карактер и спорт. Дух поднебља и спорт. Организациона клима, организационе стратегије и спорт. Спорт као друштвена институција, друштвена моћ и спорт, друштвена покретљивост и спорт, феномен спортске публике, управљање спортском публиком, могућност хуманизације спорта.

Литература

Божовић, Р. (2008). *Искушења слободног времена*. Београд: Чигоја.

Коковић, Д. (2000). *Социјална антропологија са елементима антропологије спорта*. Београд: Виша кошаркашка школа.

Коковић, Д. (2006). *Социологија спорта*. Београд: Спортска академија.

Коковић, Д. (2008). *Феноменологија слободног времена*. Нови Сад: ТИМС.

Коковић, Д. (2010). *Друштво, насиље и спорт*. Нови Сад: Mediterran Publishing.

Социологија рода

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Развијање критичког приступа у разумевању родних односа, препознавање проблема полне и родне дискриминације у друштву и упознавање са могућностима њиховог истраживања.

Исход предмета

Упознавање са родом као социолошком аналитичком категоријом и важном димензијом друштвене стратификације.

Садржај предмета

Теоријска настава: Пол и род; Друштвена конструкција рода; Социолошки приступи роду (функционалистички приступ; конфликтна теорија, симболички интеракционизам, феминистичка социолошка теорија); Развој феминистичког покрета и феминистичке мисли (либерални; марксистички, социјалистички; радикални и постмодерни феминизам); Мушкарци и маскулинитет; Савремено друштво и плурализам родних идентитета; „Queer“ теорија и крај рода; Контекстуалност родних режима (центар, периферија и полупериферија); Глобални родни јаз (преглед података); Мушкарци и жене у Србији (економски, политички, демографски и образовни показатељи); Политике родне равноправности

*Практична настава:*Интерпретација текстова, дискусије, анализа студија случаја

Литература

1. Milojević, Ivana Markov, Slobodanka (2011). *Uvod u rodne teorije*. Novi Sad: Mediterran Publishing

2. Blagojević - Hjuson, Marina (2012). *Žene i muškarci u Srbiji: šta nam govore brojevi*. Beograd: UN Women.

3. Baćanović, Višnja, Pajvančić, Ana (2010). *Kapaciteti političkih stranaka u Vojvodini za ostvarivanje rodne ravnopravnosti*. Novi Sad: Zavod za ravnopravnost polova.

4. Милошевић, Божо, Шљукић, Марица. Вучевић, Тијана (2011). *Жене у загрљају дискриминације*. Нови Сад: OLD Commerce.

5. Wharton, Amy (2005). *The Sociology of Gender: An Introduction to Theory and Research.* Oxford: *Blackwell publishing*

Глобални урбани процеси

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен предмет Социологија града

Циљ предмета

Оспособљавање студената да социолошки промишљају о урбаном друштву које обликују глобални друштвени процеси и које истовремено обликује исте те процесе.

Исход предмета

Критичко проучавање глобалних урбаних процеса у временском, друштвеном, културном и просторном контексту.

Садржај предмета

Теоријска настава: Разматрају се следећи урбани процеси: настанак, развој и перспективе глобални и свестких градова; односи између урбане глобализације, локализације и глокализације, сложени урбани системи, гентрификација, фавелизација, урбана реконструкција, динамички процеси прекомпозиције друштвене структуре, просторна покретљивост у националном, регионалном и глобалном контексту, трансформације облика душтвености у урбаним срединама, неолибералне прекомпозиције традиционалних урбаних образаца, нове појаве и процеси урбане патологије, нови урбани друштвени покрети, растући проблеми управљања градовима.

Практична настава: Појединачна и групна интерпретација и дискусија упапред припремљених текстова, за сваку наставну јединицу/недељу. Анализа карактеристичних студија случаја.

Литература

1. Pušić, Ljubinko: *Grad, društvo, prostor: sociologija grada*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1997. i obnovljeno i dopunjeno izdanje 2013.

2. Harvi, Dejvid, *Pobunjeni gradovi*, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2013.

3.Scott, Allen, J. *Global City-Regions: Trends, Tehory, Policy*, Oxford University Press, 2002.

Историја новог века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Стицање нових и продубљивање претходних знања о општим процесима и појединачним догађајима, пружање студентима сазнања о економском, политичком, културном развоју Европе у раздобљу од 1453. до 1789, односно у епоси која представља почетак модерности. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања политичког, друштвеног, економског и културног аспекта историје Европе.

Исход предмета

Способност да се најважнији догађаји, појаве, проблеми и процеси из историје Европе у раздобљу 1453-1789. самостално идентификују, опишу и тумаче у складу са резултатима савремених историографских истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава - Упознавање са генезом различитих географских, политичких и културних концепата појма „Европа“. Упознавање са општим проблемима периодизације тј. са различитим теоријским полазиштима и концепцијама у подели историје на већа временска раздобља. Велика географска открића и експанзија Европе; Ренесанса; Реформација; Генеза капитализма; Апсолутистичка монархија и зачеци либералних концепција о држави и друштву; Историја појединих западноевропских држава у рано модерно доба. Основне информације о свим областима духовног и материјалног живота: природним и друштвеним наукама, књижевности, ликовној уметности, одевању, исхрани, итд.

Практична настава - читање, критичко промишљање у тумачењу резултата научних истраживања различитих аспеката историје Европе од 1453. до 1789. Презентација домаћих и семинарских радова студената.

Литература

Norman Dejvis, *Evropa: jedna istorija*, Novi Sad 2005.

Immanuel Wallerstein, *Suvremeni svjetski sistem*, Zagreb 1986.

Fernan Brodel, *Materijalna civilizacija, ekonomija i kapitalizam od XV do XVIII veka*, 1-3, Beograd 2007.

Вил и Аријел Дјурант, *Ренесанса: историја италијанске цивилизације 1304-1576*, Београд 2004.

Вил и Аријел Дјурант, *Реформација: историја европске цивилизације од Виклифа до Калвина*, Београд 2000.

Вил и Аријел Дјурант, *Доба разума: историја европске цивилизације у доба Шекспира, Бејкона, Монтења, Рембранта, Галилеа и Декарта*, Београд 2001.

Вил и Аријел Дјурант, *Доба Луја XIV: историја европске цивилизације*, Београд 2002.

Вил и Аријел Дјурант, *Доба Волтера: историја цивилизације западне Европе од 1715. до 1756*, Београд 2003.

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Граматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Граматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава:Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (А1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу А1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (А1.2) **или** владање француским језиком на нивоу А1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (А2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. Présent progressif et passé récent. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво B1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Граматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекло, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјугације у презенту *(indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere.* Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма.Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*).Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехрамбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А2.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусквамперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попратне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење течне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целости. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, Vocabolario della lingua italiana, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативо својство мађарског језика.

Граматичке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних акривности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комункикације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Граматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникаицију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, упутства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »–е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).
Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.
Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.
Граматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Граматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Немачки језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *ем Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише свој стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.2 или квалификациони тест за ниво А2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache.* Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговоара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевезије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Српски језик: основи језичке културе и писмености

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета: Систематизација знања о језичком стандарду и оспособљавање за креирање писаних и усмених текстова, диференцираних према тематици, намени, жанру, медију

Исход предмета: Стицање компетенција за валидно конципирање разнородних функционалностилских исказа – ортоепски и ортографски узуси; уочавање и превазилажење најчешћих огрешења о норму на граматичком, лексичком и стилском нивоу; структурирање текста

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Стандардни језик – појам; норма; нормативни приручници. 2. Ортоепска и ортографска норма – правила дистрибуције акцената; правопис – фонолошки и морфофонолошки. 2.1. Систематизација правописних правила – проблеми и недоумице (велико слово; гласовне промене у правопису; интерпункција; скраћенице; акроними; састављено и растављено писање; транскрипција). 3. Морфолошко-синтаксичка норма – неправилности у области падежне проблематике, конгруенције, рекције и употребе глаголских облика; ред речи – положај енклитика. 4. Лексичка норма – семантичко-прагматичке неправилности (неодговарајућа лексика; плеоназми; таутологије; гомилање синонима и блискозначница; англицизми). 5. Текстуелна норма. 5.1. Преглед типова и врсте текстова – информативни, нормативни, аргументативни, инструктивни, наративни. 5.2. Врста текста и избор лексичких и граматичких средстава. 6. Стилска (жанровска) норма. 6.1. Језички варијетети према медијуму остварења (говор – писање). 6.2. Статус говореног и писаног језика. 6.3. Одлике типичног говореног / усменог и писаног језика. 6.3.1. Разговорни језик и разговорни стил; књижевни језик / говор / стил. 7. Језик науке / научни стил. 8. Административни стил. 8.1. Бирократизација језика. 9. Језик медија. 10. Прагматичка (контекстуална) норма. 10.1. Ословљавање и обраћање у писаном и усменом исказу. 10.2. Намеравано и протумачено значење.

Практична настава (вежбе): Анализа жанровски различитих текстова, уочавање формално-садржинских карактеристика и структуре текста; корекција супстандардних језички јединица; писани текст – вежба конципирања и структурирања разнородних функционалностилских врста.

Литература:

Ивић, Павле и др. *Српски језички приручник*. Београд: Београдска књига. 2004, 93–203.

Клајн, Иван. *Речник језичких недоумица*. Нови Сад: Прометеј. 2007.

Klikovac, Duška. *Jezik i moć*. Beograd: Biblioteka XX vek. 2008, 147–207.

Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2009, 668–749.

Пешикан, Митар, Јован Јерковић, Мато Пижурица. *Правопис српскога језика*. Нови Сад: Матица српска. 2010.

Prćić, Tvrtko. *Engleski u srpskom*. Novi Sad: Zmaj. 2011, 24–51.

Radovanović, Milorad. *Sociolingvistika*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2003, 186–197.

Радовановић, Милорад и др. *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник. 1996, 143–159.

Речник српскога језика (ур. Николић, М.). Нови Сад: Матица српска. 2007.

Subotić, Ljiljana i dr. *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet [Digitalna biblioteka]. 2012, 96–105.

Основе академског писања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Студенти требаа да се упознају са поступцима који се примењују у истраживању, академском читању и писању, као и да овладају стручном терминологијом.

Исход предмета

Оспособљеност за писање основних облика стручних и научних радова и за исправно налажење, коришћење и навођење литературе.

Садржај предмета

Теоријска настава

Избор теме академског рада и одређивање концепта и обима истраживања. Трагање за изворима и документацијом. Критичко читање и прављење бележака. План рада. Писање рада: избор језика и стила, кохерентност реченица и параграфа, граматичка коректност. Документарна подлога рукописа (фусноте). Техничка обрада рукописа.

Практична настава

Израда огледне библиографије, избор кључних речи, састављање резимеа, писање семинарског рада.

Литература

1. М. Шамић, *Како настаје научно дјело* (одломци), Сарајево 1984.

2. З. В. Поповић, *Како написати и публиковати научно дело* (одломци), Београд 1999.

Програмски пакети отвореног кода

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама коришћења програмских пакета отвореног кода који представљају бесплатне алтернативе водећих комерцијалних софтверских производа.

Исход предмета: Користећи алате програмског пакета *Libre Office* студент ће моћи да врши обраду текста (*Writer*) и да прави презентациије (*Impress*). Студент треба да савлада и елементе растерске графике и обраду фотографија у програму *GIMP*, елементе векторске графике у програму *Inkscape* и рад у програму за стоно идаваштво (припрему штампе) *Scribus*.

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод у рад са канцеларијским пакетом слободног кода *Libre Office.* Обрада текста коришћењем алата *Writer.* Прављење презентација коришћењем алата *Impress.* Елементи растерске графике. Обрада фотографија са програмом *GIMP*. Основе веторске графике. Рад са програмом *Inkscape.* Основе припреме и слагања докумената у програму *Scribus*.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Perry, G. *Sams Teach Yourself Open Office.* Sams Publishing, 2004.
- Peck, A. *Beginning GIMP: From Novice to Professional*. Apress, 2008.
- Jurković, M. Di Scala, R. *Inkscape 0.48 Illustrator's Cookbook.* Packt Publishing, 2011.
- Schäfer, C. Pittman, G. *Scribus: Open-Source Desktop Publishing.* FLES Books, 2009.

Историја науке

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Студенти се упознају са најзначајнијим научним открићима кроз историју и на основу тих знања могу адекватније да схвате развој науке, контекст тог развоја и препреке са којима се наука суочава.

Исход предмета

Студентима се омогућава да схвате развој једне од најзначајнијих друштвених институција, а то је наука, и да развијају критичко мишљење кроз разматрање бројних заблуда, али и теорија које се данас сматрају тачним.

Садржај предмета

Теоријска настава

Након анализе најранијих научних постигнућа древних цивилизација, анализирају се наука у Старој Грчкој и Риму, а затими средњи век, настанак универзитета и значај средњовековних технолошких иновација. Поред европског наслеђа, изузетно је битно и наслеђе исламских научника, где се обрађују најрелевантнији научни доприноси ове цивилизације. Ипак, најважнији период у историји науке свакако је био период научне револуције, тако да се посебна пажња посвећује и друштвено-историјским факторима који су утицали на настанак климе која је била повољна за развој изузетних научних доприноса. Након анализе научних доприноса након научне револуције обрађују се и најзначајнији доприноси у двадесетом веку.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Коаре, А. (1981). *Научна револуција*. Београд: Нолит.

Пери, М. (2000). *Интелектуална историја Европе*. Београд: Clio.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Историја науке*. Ауторизована скрипта.

Увод у логику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова.

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са теоријским и историјским основама логике што би требало да омогући разумевање закона логичког мишљења.

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде оспособљавање студената за успешно савлађивање онтолошких основа логике у практичком односу према логичком мишљењу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење логике. Историја логике. Закони логике. Битак и логос. Мишљење: појам, суд, закључак. Елементи математичке логике: рачуни исказа, предикат, класа. Логика сазнања и знања. Методологија науке.

Литература

1. Аћимовић, М., *Увод у логику*, Филозофски факултет Нови Сад, Нови Сад 1999.
2. Аћимовић, М., *Елементи логике*, Савез педагошких друштава, Нови Сад 2004.
3. Зајечарановић, Г., *Логика*, Издавачка јединица Универзитета у Нишу, Ниш 1996.
4. Коен, М./Нејгел Е., *Увод у логику и научни метод*, Јасен, Београд, Никшић 2006.
5. Лемон, Е. Ј., *Упознавање са логиком*, Јасен, Никшић 2002.

Веб дизајн

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама израде веб страница и система за управљање садржајем.

Исход предмета: Познавање језика за означавање хипертекста (*HTML*) и каскадног описа стилова (*CSS*) омогућиће студентима разумевање и примену основних алата за израду веб страница. Студент треба да савлада и коришћење система за управљање садржајем (*CMS*) и коришћење WYSIWYG едитора за визуелну израду веб страница.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са основама језика за означавање докумената и каскадног описа стилова. Формирање и одржавање веб садржаја, организовање садржаја блогова и web локација помоћу система за управљање садржајем (*Joomla,Word Press*), инсталирање и конфигурисање ових система. Визуелна израда веб страница коришћењем WYSIWYG едитора.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Hill, J. Brannan, J.A. *Briljantno HTML5 i CSS3.* CET, 2011.
- Hussey, T. *Naučite Word Press.* Mikro knjiga, 2011.
- North, Б. М. *Joomla! 1.5: priručnik za korisnike.* Mikro knjiga, 2010.

Популарна култура и животни стилови

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању популарне културе и животних стилова, њеним садржајима и утицајем, као и њиховим друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање појава популарне културе и значаја животних стилова; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање садржаја популарне културе и животних стилова у склопу друштвених и културних процеса и творевина; развијање способности за вредновање културних творевина и садржаја различитог нивоа.

Садржај предмета:

Теоријска настава – проблеми одређења популарне културе и њеног разграничења од масовне културе; проблеми друштвене, културне и техничке условљености популарне културе; популарна култура, животни стилови и потрошачко друштво; вредносне оријентације, популарна култура и животни стилови; међусобна условљеност субкултура, популарне културе и животних стилова; савремени друштвени процеси, глобализација, популарна култура и животни стилови; животни стилови, друштвена структура и социјална стратификација; популарна култура, животни стилови и слободно време; проблеми индивидуализације и идентитета у популарној култури и животним стиловима.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије популарне културе и животних стилова, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Čejni, Dejvid (2003): *Životni stilovi*. Beograd: Clio.

Đorđević, Jelena (prir.) (2009): *Postkultura*. Beograd: Clio.

Fisk, Džon (2001): *Popularna kultura*. Beograd: Clio.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Tompson, Kenet (2003): *Moralna panika*. Beograd: Clio.

Историја Срба у XX веку

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

- стицање знања о друштвеном, политичком и културном аспекту историје Срба у 20. веку; познавање савремене историографске продукције о историји Срба у 20. веку; развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању савремених резултата научних истраживања политичког, друштвеног, економског и културног аспекта историје Срба у 20. веку.

Исход предмета

- знања и способност да се најважнији догађаји, појаве, проблеми и процеси из историје Срба у 20. веку самостално идентификују, описују и тумаче у складу са резултатима савремених историографских истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

- излагања о државном политичком програму и улози Краљевине Србије у стварању југосл. државе за време Првог светског рата, становиштима српске политичке и интелектуалне елите о уређењу југословенске државе и националној идеологији, специфичностима положаја Срба у Краљевини СХС/Југославији (до 1939), ставовима српских политичара и државника о стварању Бановине Хрватске, положају Срба у Бановини Хрватској (од 1939), друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у Краљевини СХС/Југославији, српским културним институцијама, улози српске политичке, војне, културне и верске елите у државном удару 27. марта 1941, положају Срба у појединим окупационим подручјима и улози Срба у антиокупационим и антифашистичким покретима на подручју Југославије за време Другог светског рата, о друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у другој половини 20. века у социјалистичкој Југославији, као и у процесу дезинтеграције Југославије и проблемима историје Срба на крају 20. века.

Практична настава

- читање одабраних научних радова и критичко промишљање резултата научних истраживања историје Срба у 20. веку.

Литература (одабрана поглавља)

1. Петрановић, Бранко, Србија у Другом светском рату (1939-1945), Београд (Војноиздавачки и новински центар) 1992.
2. Петрановић, Бранко, Југословенско искуство српске националне интеграције, Београд (Службени лист СРЈ) 1993.
3. Димић, Љубодраг, Срби и Југославија: простор, друштво, политика (поглед с краја века), Београд (Стубови културе) 1998.
4. Ћирковић, Сима М., Срби међу европским народима, Београд (Equilibrium) 2004.
5. Димић, Љубодраг-Стојановић, Дубравка-Јовановић, Мирослав, Србија 1804-2004: три виђења или позив на дијалог, Београд (Удружење за друштвену историју) 2005.

РАЗВОЈНА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање студената са предметом и развојем развојне психологије, значајем детињства као развојног раздобља, факторима развоја, теоријским приступима и основним информацијама о развоју појединих психичких функција.

Исход предмета: Способност студената да прилагоде педагошка очекивања развојним одликама деце и за узрасно адекватан приступ наставној интеракцији са децом.

Садржај предмета

Теоријска настава – Предмет и развој развојне психологије, историјско разумевање детињства, основни теоријски приступи у развојној психологији, фактори развоја, периодизација развоја, развој опажања, моторни, когнитивни, емоционални, социјални, морални, интелектуални, говорни развој. Психологија целоживотног циклуса.

Практична настава, вежбе – Обрада проблема који се тичу прилагођавања педагошког рада развојним одликама деце и вежбање узрасно адекватног приступа у наставној и другим врстама интеракције са децом.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Јерковић, И., Зотовић, М. (2010). Развојна психологија. Нови Сад: Футура публикације.

ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: а) Упознавање студената са психолошким законитостима које стоје у основи успешног учења и подучавања; б) оспособљабање студената за примену и имплементацију психолошких сазнања у будућем наставничком раду

Исход предмета: Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- примени сазнања из психологије учења и образовања како би повећао ефикасност педагошких интервенција

- сарађује са школском психолошком службом у изради и реализацији плана индивидуалних и групних психолошких интервенција у образовању

Садржај предмета

Теоријска настава –

- Предмет, карактеристике и улога савремене педагошке психологије

- Примена принципа и законитости различитих облика учења у васпитно-образовној пракси

- Учење као процес: плато и флуктуације у учењу; трансфер учења

- Примена резултата истраживања памћења и заборављања у учењу и наставној пракси

- Когнитивни способности као детерминанте школског постигнућа

- Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; саморегулисано учење

- Релације особина личности и школског постигнућа

- Социјално психолошки аспекти васпитно-образовног рада: руковођење у разреду, карактеристике и социометријска структура школског одељења као мале групе; проблеми школске недисциплине

- Улоге наставника; имплицитна уверења наставника о образовању и развоју ученика; карактеристике наставничке професије

- Тешкоће у учењу: дислексија, дисграфија, поремећаји рачунања, хиперактивносторављање

- Евалуација у васпитно-образовном раду; испитивање и оцењивање знања

Практична настава, вежбе – Дискусија о садржајима теоријске наставе, сагледавања и проналажења начина примене теоријских знања у наставној пракси, експериментална демонстрација психолошких концепата

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

- Vlasta Vizek-Vlahović, Majda Rijavec, Vesna Vlahović-Štetić, Dubravka Miljković (2003). *Psihologija obrazovanja*, IEP: VERN, Zagreb,

- Grgin, T. (2004). Edukacijska psihologija, Naklada „Slap“, Jastrebarsko

- Zarevski, P. (2002). *Psihologija pamćenja i učenja,* „Naklada Slap“, Jastrebarsko

- Вучић, Л. *Педагошка психологија*, Београд: Друштво психолога Србије (више издања)

ИНТЕРАКТИВНА ПЕДАГОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Увођење студената у савремена педагошка сазнања о васпитно-образовном процесу на макро и микро нивоу (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са темељним педагошким појмовима и начелима педагошког рада; Подстицање развоја педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за васпитно-образовно деловање; Припремање студената за процес доживотног образовања и партиципацију у обезбеђивању квалитета педагошког рада у целини.

Исход предмета: Познавање и разумевање темељних педагошких појмова и начела педагошког рада; Развијеност педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за успешно педагошко деловање; Оспособљеност за (само)рефлексију и (само)евалуацију и критички приступ педагошком раду и појавама.

Садржај предмета

Теоријска настава – Основна питања и проблеми педагогије (основни педагошки појмови; основна питања развоја личности; аспекти педагошког рада, циљеви васпитно-образовног рада); Нова парадигма у образовању (конструктивизам као теоријско полазиште интерактивне педагогије); Међуљудски однос као основа педагошког рада; Интеракција и комуникација у васпитно-образовној институцији; Образовање усмерено ка ученику и промене у образовној установи; Педагошке компетенције наставника; Поучавање и учење као интерактивно-комуникацијски процес; Интерактивне методе педагошког рада и њихова примена; Интерактивно учење; Педагошки рад одељенског старешене; Сарадња са родитељима и другим учесницима и партнерима педагошког процеса.

Практична настава, вежбе – У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Роедерс, П. (2003). *Интерактивна настава: динамике ефикасног учења и наставе*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета. 2. Кнежевић-Флорић, О. (приредила) (2006). *Интерактивна педагогија.* Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине
2. Големан, Д. (2001). *Емоционална интелигенција*. Београд: Чигоја штампа;; 3. Милутиновић, Ј. (2011). *Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања: пут ка квалитетном образовању*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”;

ДИДАКТИКА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

- Упознавање студената са темељним сазнањима и кључним питањима дидактике

Усвајање категоријалних дидактичких појмова и развијање критичког мишљења студената

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Познаје и разуме научна сазнања из области дидактике неопходна за ефикасне педагошке интервенције
- Овлада основним професионалним дидактичким компетенцијама
- Примењују стечена знања у васпитно-образовној пракси

Садржај предмета

Теоријска настава – Дидактика у систему педагошких наука. Предмет и задаци дидактике као науке о образовању и настави. Категоријални дидактички појмови. Улога и могућности наставе у развоју личности. Појам развијајуће наставе. Циљ и задаци наставе. Динамика и структура наставе као система: димензије, основе, активности, етапе, чиниоци и елементи наставе. Дидактички троугао.Ученик, наставник и наставни садржај.Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Облици наставе: са становишта ученика (фронтални, групни, тандем, индивидуални облик), са становишта наставника (индивидуално и тимско поучавање). Методе наставе, различити приступи и класификације. Методе учења, наставне методе, методе научно-истраживачког рада. Медији у настави (наставна техника и технологија), појмовно одређење, класификација. Медији у функцији мисаоне активизације ученика.Наставни садржаји (наставни план и програм, структура, врсте, теорије о избору наставних садржаја). Основне карактеристике савременог уџбеника. Традиционални и савремени наставни системи. Домаћи радови ученика. Планирање и припремање наставника за наставу. -Мерење и оцењивање у настави (врсте, поступци, инструменти).

Практична настава, вежбе – Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, израда и презентација семинарског рада

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Баковљев, М., (1990), Дидактика, Београд: Научна књига
2. Вилотијевић, М., (2000), Дидактика, Београд: Научна књига
3. Гојков, Г., (2003), Докимологија, Вршац: Виша школа за образовање васпитача
4. Давидов, В:В., (1995), о схватањима развијајуће наставе, сазнавање и настава, Београд: ИПИ
5. Кркљуш, С., (1998), Дидактички диспут (пр. М. Ђукић), Нови Сад: СПДВ
6. Савремени основношколски уџбеник, (пр. Б. Требјешанин и Д. Лазаревић), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2001.

Руски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске графије, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, графије и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив једнине и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, премета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь,* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (А2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (А2.1. А2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу А2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу А2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне шира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања,слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Шпански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви *(porque / para)*, пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo /lo mejor es + infinitivo /va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице *(este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas).* Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност *(pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo)*. Искуства у прошлости (e*l Pretérito Perfecto).* Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural).*

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (e*l Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto)* и начина *(el Imperativo).* Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar.* Исказивање жеља (me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto).* Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio у* прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућих радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрави; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презента глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упиитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одређеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети,опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
6.

Шпански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презента неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto*. S*aber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.